

1959

(Socializácia obce)

V tomto roku sa opäť začala socializácia obce. Súkromne hospodáriaci roľníci doteraz neprejavovali veľa ochoty pre spoločné hospodárenie. Sem-tam niektorí vstúpili do spoločného v roku 1952, ale to predstavovalo iba mizivú časť pozemkov v súkromnom vlastníctve. Teraz sa plnou silou začala osvetová práca v spolupráci s okresnými delegátmi a miestnymi učiteľmi. Po dvoch navštevovali domy gazdov, aby im objasnili a presvedčili ich o výhodách spoločného hospodárenia.

Spočiatku bolo veľmi málo takých, ktorí boli ochotní vstúpiť do spoločného hospodárenia a podpísať prehlásenie o vstupe. Väčšina nechcela o spoločnom ani počuť. Vo väčšine prípadov, keď tušili, že prichádzajú „exekútori“ – ako ich gazdovia volali, ušli z domu do chotára alebo sa zdržiavali v pivniciach vo vinohradoch, aby ich nenašli doma. Keď prehováranie v domoch nebolo úspešné, miestny národný výbor ich predvolal do budovy výboru. Viacerí dlhovali štátu niekoľko tisíc korún za dane a iné poplatky. Aby sa zbavili tohto dlhu, chtiac-nechtiac podpísali prehlásenie o vstupe.

(Likvidácia upadajúcich poľnohospodárov)

V obci bolo niekoľko zle hospodáriacich gazdov. Neplnili si povinnosti voči štátu – tak v oblasti daní, ako aj zákonných kontingentov, evidovali ich ako upadajúcich hospodárov, zobrali im pozemky, ktoré sa spolu so zvieratami stali majetkom JRD. Za tie zvieratá, ktoré boli v porovnaní s ich hospodárstvom považované za prebytočné, zaplatili protihodnotu na základe stanoveného počtu hektárov pozemku.

(Špekulácie na obohranie nariadení)

Týmto upadajúcim hospodárom ponechali vinohrady a záhumienky. Väčší gazdovia čoskoro jeden za druhým vstupovali do spoločného, aby mohli byť členmi a aby im nezhabali pozemky. Viacerí tak špekulovali - aby z kontingentov museli plniť čo najmenej – rozpísali si pozemky, zvieratá na svoje deti, lebo za menej hektárov bol menší „kontingent“ a tak, ak pozemky rozdelili medzi členov rodiny, nemuseli odovzdať štátu toľko vajec, mäsa, mlieka, atď., ako v prípade jednotných pozemkov.

Boli v obci vo veľkom počte aj takí, ktorí obišli nariadenia využívajúc slabosť vedúcich funkcionárov alebo prostredníctvom protekcie, úplatkov. Títo zabíjali ošípané, teľatá na čierno, svoje plodiny tajne

predávali za úžernícke ceny obyvateľom Hornej zeme. Niektorí užívali zatajené pôdy, za ktoré neplatili dane a neodovzdávali kontingenty.

(Vstupy do JRD)

Na jeseň tohto roka za počet členov družstva zvýšil o ďalších členov. V hojnom počte vstupovali do spoločného aj takí gazdovia, ktorí tvrdohlavo trvali na súkromnom vlastníctve. Uznali, že ich situácia je neudržateľná, cesta už inam nevedie, iba do výrobného družstva.

(Rast roľníckeho družstva – štátna subvencia)

Keďže rozloha pozemkov JRD sa zväčšovala, pre rozmnožené zvieratá bolo potrebné postaviť maštale a iné budovy. Museli zvýšiť počet strojov na obrábanie pôdy, traktorov a boli potrebné ďalšie investície, čo družstvo stálo veľa peňazí, lebo sa objavovali ďalšie a ďalšie nepredvídané investičné výdavky. Na pokrytie investičných výdavkov potrebovalo družstvo štátnu podporu. Časť pripadajúca na pracovné jednotky bola síce nižšia ako predtým, ale družstvo sa skonsolidovalo a nastúpilo na cestu skutočného hospodárenia vo veľkom.

(Znovupostavenie zbombardovaných mostov)

Most cez rieku Nitra, ktorý ustupujúci Nemci v roku 1945 zbombardovali, bol doteraz nahradený núdzovým dreveným mostom. Prípustné zaťaženie mosta bolo 5 ton, preto boli obavy, že sa následkom čoraz väčšej premávky motorizovaných vozidiel s ťažkým nákladom zrúti. Od výbuchu sa jeden mostný pilier silne poškodil, musel byť znovu postavený. V tomto roku bol postavený nový most so železobetónovou konštrukciou. Opravili aj malokýrsky most. Zaťaženie oboch mostov je 15 ton, takže môžu cez nich premávať aj veľké a ťažké vozidlá.

(Vyliatie rieky Cetínka)

Počas žatvy boli trvalé dažde. Rieka Cetínka vystúpila z koryta a zaliala lúky a plochejšie oblasti. Rieky neboli schopné odvieť vodu hrnúcu sa z hôr. Špinavá voda zaliala kríže obilia. Na viacerých miestach, kde voda stúpila vyššie, ich strhla so sebou. Ľudia sa brodili v gumových čizmách, aby kríže obilia vyniesli na vyššie miesta a tam ich vysušili. Prúd odniesol veľa krížov – ktovie, na koho pozemky. Niektorí vynaliezaví ľudia pozbierali uviaznuté snopy pre seba, čoho dôsledkom neskôr bolo, že sa pohádali, vzájomne zvozili pod čiernu zem. Do jesene sa voda stiahla do jám na lúkach.